

Lutherse Gemeente te Zwolle

*Schrijven voor een klein thuisviermoment
Nu de kerk gesloten is vanwege het coronavirus*

zondag 22 maart 2020

Laetare – Verheug u

Zwolle, zondag 22 maart 2020

Lieve mensen,

Op deze zondag zou de kerk open zijn, met vele gasten er bij. Om feestelijk het gemeentecentrum te openen dat zo prachtig is opgeknapt. Misschien hebt u al wel even door de ramen naar binnen gegluurd. Of kon u juist even naar binnen omdat er nog iemand aan het werk was. En zag u de fris geverfde hal. Of het lichte gemeentecentrum – met nieuwe lichtinval vanwege de lichtstraat. Of de ruime hal achter de kerkzaal – met een nieuwe plek voor de godskist, waar straks het schilderij van Helmantel boven komt te hangen.

Op verschillende plekken in de kerk liggen liedboeken. Opengeslagen bij lied 280: 'De vreugde voert ons naar dit huis'. Een mooi lied, dat met recht gezongen had kunnen worden al wij terug hadden kunnen keren naar de kerk. Nu ligt het lied op ons allen te wachten – tot het moment daar zal zijn dat we weer terug kunnen komen.

Hier citeer ik het zesde couplet:

*Vervul ons met een nieuw verstaan
Van 't woord, waarin Gij spreekt
En reik onszelf de leeftocht aan
Het brood, dat Gij ons breekt.*

Dat hetgeen waarvan in dit couplet wordt gezongen ook op andere plekken – thuis, in het bos, aan tafel, op de bank - kan gebeuren. En overal op de wereld!

Wij mensen trekken door het leven – een volk op weg gezet - en maken dingen mee die wij nog niet kennen uit de geschiedenis.

Maar ook vandaag, zondag 22 maart, is de kerk gesloten vanwege het coronavirus. Daarom dit schrijven t.b.v. een klein thuisviermoment.

De afgelopen week heb ik van verschillende mensen gehoord hoe zij de zondag, of wel de week doorbrachten, en daarin vorm gaven aan kerkzijn. Soms met een stevige wandeling door de wereld. Zoekend in het bos naar een staf als van Mozes. Anderen zochten elkaar in kleine groep op om de eettafel in een huiskamer en sloegen daar de familiebijbel open. Weer anderen zaten in de late avond op de bank en lazen daar gedachten ter bezinning. En weer anderen belden elkaar even op. Om toch iets van gezamenlijkheid te beleven, al is het over afstand heen.

Kortom: gemeenschappelijkheid op een heel nieuwe, ongekende manier. Mocht u ook een foto hebben van hoe u vorm geeft aan uw weg in deze tijd – stuur het op naar margojonker@kpnplanet.nl. En kijkt u even op www.elkz.nl. Daarop is dit bestand voor een klein thuisviermoment geplaatst. En daar is een prijsvraag te vinden.

Ik hoop van harte dat u hetgeen u nodig hebt voor uw dagelijks leven kunt ontvangen. En dat er mensen zijn die voor u kunnen zorgen. Mocht er iets zijn, waar we als kerk mee van dienst kunnen zijn, dan bent u hartelijk welkom om met de predikant of met iemand anders van het bezoekwerk contact op te nemen. Ook als u gewoon graag even met iemand wilt spreken kunt u met de predikant bellen, of met Marga Konings (0341 258969) of Marga Zwanenburg (06 20540302).

Voor nu hoop ik dat u een moment van stille verbondenheid kunt vinden. En dat wij met elkaar, als bevolking van Nederland en als wereldburgers weten dat we samen optrekken op de weg door het leven.

En dat dit kleine thuisviermoment u daarbij van dienst is.

Vrede en alle goeds,

Ds. Margo Jonker

margojonker@kpnplanet.nl

038 4525408

0613525202

En kijk ook op: www.elkz.nl

Klein thuisviermoment

Zie daarvoor ook: liedboek 190b

Zondag Laetare is de vierde zondag in de veertigdagentijd. Deze zondag wordt ook wel 'Klein Pasen' genoemd en is niet paars gekleurd, maar roze. Het witte licht van Pasen maakt het donker paars van de veertigdagentijd even licht. Pasen werpt het licht vooruit. De naam komt uit Jesaja 66:10-11: Verheug u, Jeruzalem.

- **Ontsteken van een kaars.**

- **Stilte**

- **Openingstekst**

Die de morgen ontbood, en het licht hebt geroepen:
zegen ons ook met uw licht.

- **Psalm 23**

Ik wil van God als van mijn Herder spreken.
Onder zijn hoede zal mij niets ontbreken.
Groen is het land waarin Hij mij doet komen,
fris is de bron die hij voor mij doet stromen.
Hij sterkt mijn ziel en wijst mij rechte wegen,
opdat ik Hem zal prijzen om zijn zegen.

Zelfs door een dal van diepe duisternissen
waar ik het licht der levenden moet missen,
vrees ik geen kwaad, want Gij zijt aan mijn zijde
met stok en staf, tot troost en tot geleide.
Onder het oog van hen die mij verraden
richt Gij mij toe het nachtmaal der genade.

Gij zalft mijn hoofd met de olie van uw rede,
Gij vult mijn kelk met gelukzaligheden.
Ja, zaligheid en liefde en welbehagen
Zullen mij volgen al mijn levensdagen.
Ik zal het welkom horen van mijn koning
En jaar aan jaar verblijven in zijn woning.

- Gebed

O God,
Thuis ben ik, alleen misschien, met anderen verbonden.
En hier zoek ik uw aangezicht.
Ik weet niet goed hoe mijn weg door het leven verder gaat.
En ook weet ik niet goed hoe het precies met anderen gaat.
Maar hier ben ik en ik zoek uw aangezicht.
Dat u als een herder bent, o God, die mij en alle mensen hoedt.
Ook als de wegen vreemd zijn en de rivier van het leven vreemd en
hoog is. Met gevaren die wij niet kennen.
Ongewisse toekomst wereldwijd.
Dat u mijn herder bent, o God. Dat u de hoeder bent van alle mensen.
Troost mij en wees mij tot ene geleide.
Wees hier aanwezig, o God, In Christus' naam

- Lezing Exodus 7:8-25

Deze lezing is de voortgaande lezing, die wij ook in de zondagse vieringen zouden hebben gelezen. Een lezing uit het boek Exodus. In de 40-dagentijd lezen we uit Exodus en volgen we het volk Israël in hun belevenissen op weg naar de uittocht en tijdens de uittocht. Mozes en Aaron, twee broers, leiden het volk en spreken tot de farao – in Gods. En ten behoeve van het volk.

U kunt de lezing uit Exodus hardop lezen. Het is een doorlopend verhaal. Het is ook een moeilijk en donker verhaal. Vraagt u zich tijdens die lezing maar af: wat is een vers, een zin, een zinsdeel dat u op dit moment aanspreekt, of juist niet. En denk daar eens verder over na.

Voor kinderen (maar misschien niet alleen voor hen) heb ik deze lezing in de vertaling van 'Bijbel in gewone taal' toegevoegd.

Ter overweging kunt u de meditatie lezen, die aan het einde van het document staat opgenomen. Of u kunt nadenken over de vragen:

- *Wat is uw beeld van God? Hoort daar ook een straffende God bij? Waarom wel of waarom niet?*

- *Wat is voor mij een houvast, als het ware een stok of staf (van Mozes of uit Psalm 23).*
- *Bent u weleens heel diep door het leven gegaan? Wat of wie heeft u toen geholpen?*
- *Heeft dat iets veranderd in uw blik op mensen, op God, op geloof? Zo ja, wat?*
- *Wat is een plek/woord/gedachte waar u kunt graven naar iets wat hoop geeft, iets wat voor u als 'levend water' is?*

- Lied 612 'Wij komen als geroepen'

Wij komen als geroepen en aan het licht gebracht.
 Het leven te begroeten heeft God ons togedacht.
 Wij komen als geroepen, getekend met een naam,
 Van ongeweten toekomst de medeerfgenaam.

Geroepen om te leven, gehouden aan zijn woord
 Van uitgesproken vrede, van liefde ongehoord.
 Herboren, uitgetogen uit de toevalligheid,
 Bestemd voor de genade, het donker al voorbij.

Getekend voor ons leven als kinderen van het licht,
 Gezaaid op hoop van zegen, de dag als vergezicht.
 God, breng ons zelf op adem en tred in ons bestaan.
 Bezegel onze vreugde hier met uw eigen naam.

- Gebeden

O God, ik dank u dat ik dit moment van mijn leven mee kan maken. Dat uw licht is opgegaan. En dat ik in verbinding met zoveel meer mensen een thuis heb, een woord lees, en een lied kan lezen of zingen.

En verbonden met andere mensen bid ik hier dat u ons omringt met uw troost en liefde. Dat uw nabijheid er is als een stok en staf bij de herder zijn kudde. En dat de bron van levend water telkens weer door ons, door mij, gevonden kan worden.

Ik bid u voor de mensen in dit land – allen zoekend naar hoe om te gaan met de nieuwe maatregelen. Voor de mensen in de zorg, in het onderwijs, de kinderen en de ouderen, de zzp-ers en de mensen in de horeca – ieder op een eigen manier geraakt en in zorgen vanwege het virus. Omring ons, o God, dat wij met mensen en met u een weg vinden door deze tijd heen.

Ik bid u voor de wereld waar zoveel meer grote problemen zijn – de vluchtelingen, de oorlogen, de muren die zijn neergezet. Dat wij blijven kijken en zorgen voor de ander. En wegen van vrede kunnen vinden en vormen en gaan.

Dat uw vrede zich uitlegt als een deken over heel uw wereld.

‘Onze Vader’

- Zegenbede

Zegen ons behoed ons,
Doe lichten over ons uw aangezicht
En wees ons genadig.

Zegen ons en behoed ons,
Doe lichten over ons uw aangezicht
En geef ons vrede.

Meditatie

Soms zijn verhalen uit de bijbel verbeeldingen van dieptepunten uit het menselijk bestaan. Ik kan er niets aan doen, maar het verhaal van vandaag ervaar ik als zodanig. Het is een verhaal over hoe je eigenlijk niet wilt dat de dingen in het leven gaan. Een verhaal over onbegrip, weerstand en stilstand.

In die zin ligt het tegen de dingen aan die we nu, in maart 2020, beleven in onze eigen tijd. Dat de maatschappij, ja de wereld stilstaat vanwege een virus, Dat wil niemand denk ik. Maar toch moet je je er toe verhouden, tot het virus en alle maatregelen die getroffen worden om het virus te beheersen. Het is geen kwaad dat mensen elkaar aan doet. Het is iets wat door de wereld waart en waar we op de een of andere manier, met elkaar, door heen moeten gaan. Premier Rutte heeft dat op zijn manier ook aangegeven in de toespraak van maandagavond. Indrukwekkend en sterk om niet weg te lopen voor wat moeilijk is, maar het in de ogen te kijken en een oproep te doen om samen sterk te staan in moeilijke tijden.

In het exodusverhaal komen verschillende figuren in beeld.

Daar zijn Mozes en Aäron. Zij zijn de spreekbuis van God naar de farao. Ze laten zien met hun staf, dat hun woord niet krachteloos is: de staf wordt een slang, een verslindende slang, en de staf kan een rivier, die van levensbelang is voor water voor vele volkeren, doen veranderen in bloed, in nuttelosheid. Daar is farao, die luistert naar Mozes en Aäron, kijkt naar de trucjes met de staf. Farao lijkt daar niet warm of koud van te worden. Hij blijft bij zijn standpunt, zijn principes.

En daar is God – God, die opkomt voor zijn mensen, die de farao waarschuwt, en als er niet gehoorzaamd wordt straft, met een strenge straf: de rivier met het water om van te leven, wordt een rivier met het teken van de dood.

Eigenlijk, ik biecht het maar oprecht op, vind ik het een naar verhaal. Nu kan ik proberen om, in navolging van allerlei commentaren, betekenis te gaan geven aan die nare dingen. Waarom God straft, en dat de straffende God opkomt voor iets goeds, namelijk opkomt voor een volk in slavernij. Of hoe de farao ten voorbeeld gesteld wordt hoe het gaat als je je hart verhardt, telkens weer, en dan God tegenover je krijgt te staan.

Of wat het betekent als een rivier, die als een bron van water en dus van leven is voor vele mensen, verandert in bloed, gif – niets geen levend water meer.

Of dat de staf in Gods naam kan veranderen in een slang en waarmee meteen duidelijk wordt dat dit verhaal verbonden wordt met het begin van alle kwaad, de slang in het paradijs die verleidt tot het eten van de appel.

Of dat er eigenlijk een nieuwe schepping plaats vindt – zeven dagen duurt die roodgekleurde rivier. Zeven dagen was er nodig voordat de schepping, geschapen uit het woeste en ledige, klaar was.

Ondanks allerlei goede of minder goed gevonden gedachten is wat mij uit dit verhaal blijft de gedachte aan machtsvertoon, hardheid, slaafsheid, straf.

Het is een verhaal over hoe ik niet wil dat de dingen in het leven gaan. En misschien kan ik zeggen, dat die conclusie alleen al zinvol is om een verhaal als uit Exodus 7 te lezen.

Want ik weet dat ik deel ben van een wereld, van een leven, waarin die dingen die ik niet wil in het leven wel aan de orde van de dag zijn.

Voorbeelden van dichtbij, hoe mensen zich tot elkaar verhardten en elkaar niet kunnen luchten of zien, of elkaar buitensluiten vanwege ras of geaardheid. Of een virus dat rondwaart en niemand iwt

En voorbeelden van verder weg, hoe mensen ten onder gaan aan een slaafsbestaan, en kapot gaan onder machtswellust van groten en rijken.

En dat alles in de wereld, waar ik, waar wij allen in wonen en leven, en waar wij zelf aan deelnemen. Goed en kwaad zijn niet altijd duidelijk. En ook niet of dat wat goed is voor mij, ook het goede is voor een ander. Of dat dat misschien juist kwaad is voor een ander. Dat is een spanning in het leven waartoe je je altijd moet verhouden. Dat je het kwade niet wilt, niet goed vindt, en dat je desondanks weet dat je je aan dat kwade niet volledig kunt onttrekken.

Hoezeer mensen ook verlangen naar overzichtelijk, licht en goed bestaan, mensen raken ook altijd door het complexe leven aan dingen die te maken hebben met machtsvertoon, hardheid, slaafsheid en straf. Dat is de tragiek van het menselijk tekort. De schuld. Wij kunnen proberen dat te tekort of die schuld zo klein mogelijk te maken. Daar dragen we ook verantwoordelijkheid voor. Desondanks blijft het menselijk bestaan er mee verbonden. Het is een spanning die met ons leven gegeven is.

Dit verhaal, dit verhaal over hoe het eigenlijk niet moet zijn in het leven, geeft desondanks ook een beweging weer die hoopvol kan zijn.

Helemaal op het eind wordt gezegd dat de Egyptenaren in de omgeving van de Nijl naar drinkwater moeten graven. De Egyptenaren, in het exodusverhaal staande voor de mensen die verweven zijn met macht. Hier zijn het ook gewoon de mensen met het menselijke verlangen naar water. Het water waar je van kunt leven. Die mensen, mensen zoals u en ik, zijn verbonden met de hoop op leven en tegelijkertijd met het menselijk tekort. En zij graven naar water.

De plaats waar het leven te vinden is, is in de omgeving van die rode Nijl. En daarvoor moet een mens diep gaan. Diep graven. En in de diepte kan dan gevonden worden, wat het leven redt: water. Levend water.

Of, zo zeggen wij in het licht van Christus: hij die is levend water. Redder. Licht der wereld. Begraven en opgestaan.

Die beweging, eerste diep gaan, om dan datgene of diegene te vinden, die het leven redt, dat is nodig. Nodig om te beseffen, dat het leven die tragiek in zich meedraagt van menselijk tekort en menselijk lijden. En dat een mens dan slechts gedragen kan worden. Van de diepte naar de hoogten. Door Hem van wie wij weten dat levend water genoemd wordt.

En van wie wij ontvangen het leven uit eigen hand – zegen, nabijheid, een staf ten geleide, een bron die ons doet stromen (Psalm 23).

Leven, Levend Water, dat niet vergaat – niet in de diepte, niet in de dood.

Daarom heet deze zondag vandaag, ondanks alles: Verheug u. Donker paars, waarop het licht valt.

Moge het zo voor u zijn. Ook vandaag. Ook in deze stille en vreemde tijd.

Exodus 7,8-25 – uit Bijbel in Gewone Taal

Mozes en Aäron gaan naar de farao

⁸De Heer zei tegen Mozes: ⁹'Als de farao om een wonder vraagt, moet Aäron zijn stok voor de farao op de grond gooien. Die stok zal dan veranderen in een slang.'

¹⁰Mozes en Aäron gingen naar de farao. Ze deden alles wat de Heer gezegd had. Aäron gooide zijn stok neer voor de farao en zijn dienaren. En de stok veranderde in een slang.

¹¹Toen liet de farao de wijze mannen en tovenaars van Egypte komen. En zij konden hetzelfde. ¹²Ze gooiden hun stok op de grond, en elke stok veranderde in een slang. Maar de slang van Aäron at alle andere slangen op.

¹³Toch hield de farao vol. Hij luisterde niet naar Mozes en Aäron. Dat had de Heer al gezegd.

De eerste straf

God zegt dat hij Egypte zal straffen

¹⁴De Heer zei tegen Mozes: 'De farao wil niet toegeven. Hij weigert om het volk te laten gaan. ¹⁵Ga morgen naar hem toe, als hij naar de rivier de Nijl gaat. Wacht op hem aan de waterkant. Je moet de stok die in een slang veranderde, meenemen. ¹⁶Zeg tegen de farao: 'De Heer, de God van de Israëlieten, heeft mij gestuurd. Hij vraagt u om zijn volk te laten vertrekken. Dan kunnen ze hem in de woestijn vereren. Maar tot nu toe hebt u niet willen luisteren.

¹⁷Daarom zal de Heer u laten zien wie hij is. Ik zal met deze stok op het water van de Nijl slaan. Dan zal het water veranderen in bloed. ¹⁸Alle vissen in de Nijl zullen sterven. De rivier zal stinken, en de Egyptenaren zullen geen water meer uit de rivier kunnen drinken.'

¹⁹Zeg tegen Aäron dat hij zijn stok boven alle rivieren, kanalen en meren van Egypte moet houden. Overal zal het water veranderen in bloed, zelfs in waterbakken en bekers bij de mensen thuis.'

Water verandert in bloed

²⁰Mozes en Aäron deden alles wat de Heer gezegd had. Aäron sloeg met zijn stok op het water van de Nijl, en het water veranderde in bloed. De farao en zijn dienaren zagen wat er gebeurde. ²¹Toen gingen alle vissen in de Nijl dood. De rivier ging stinken, en de Egyptenaren konden geen water meer drinken uit de rivier.

²²Maar de Egyptische tovenaars konden precies hetzelfde doen. Daarom hield de farao vol, hij luisterde niet naar Mozes en Aäron. Dat had de Heer al gezegd. ²³De farao draaide zich om en ging naar huis. Hij veranderde niet van gedachten, ook niet door dit wonder.

²⁴De mensen in Egypte gingen in de buurt van de Nijl waterputten graven. Want het water van de Nijl was niet te drinken. ²⁵Die ramp duurde zeven dagen